

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 5.20, za pol leta K 2.60, za četrt leta K 1.30. Posamezna številka 10 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 5 mark, za Ameriko 2 dolarja. Pošiljatve na uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Hirska ulica št. 22, prvo nadstropje.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati z enost. lpmi peti vrsticami se zaračunavajo in sicer: pri enkratni objavi po 18 vin., pri trikratni po 16 vin., pri šestkratni po 14 vin., pri celoletnih objavah po 12 vin. za vsakokr. — Za razne izjave itd. stane peti vrstica 24 vin. — Reklam. so pošt. ine proste. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Ameriški naseljevalni zakon.

Zlasti v Zedinjenih državah je problem naseljevanja tujcev že davno najvažnejše politično vprašanje. Vedno večji krogi, zlasti tudi strokovne organizacije se zavzemajo za omejitev naseljevanja. Nasprotnega mnenja so le veliki industrijci, ki žele imeti bogat delavski trg, zadosti takih delavcev, ki ceneje živijo in delajo, so pohlevnejši in servilnejši kakor pa delavci, ki prihajajo iz severnih evropskih dežel.

Vsi doslej izvedeni ukrepi, kakor zavračanje bolnikov, moralčno ne popolnoma čistih, pobiranje naseljevalnega davka itd., pa niso omejili naseljevanja v Ameriko. V letu 1913 je izstopilo samo v pristaniščih Zedinjenih držav domala en milijon oseb. Večina ostane v velikih mestih ali se pa kmalu povrne vanja z dežele. To se opaža zlasti pri neizobraženejših naseljencih. Zaraditega priporočajo strokovne organizacije, da naj se naselitev zabrani analfabetom. Tako določbo je že imela zakonska predloga, ki je bila sprejeta za predsednika Tafta od obeh zbornic, a predsednik jo je zavrnil. Nedavno je tudi sedanjí predsednik Wilson zavrnil novi naseljevalni zakon zaradi določbe, da se pripuščajo naselitev le takim osebam, ki znajo v kakem jeziku vsaj čitati. Razentega bi se naj dovoljevalo priseljencem kakor tudi ameriškim meščanom vzeti v Ameriko svojega očeta ali starega očeta, če je že 55 let star, soprogo, staro mater, mater ter neomozeno ali ovdovelo hčer.

Senat je sklenil dostavek, po katerem bi te omejevalne določbe zakona ne ve-

ljale za belgijske kmetiške delavce, če se ti naselijo v teku enega leta po končani vojni. Popolnoma zabrani se pa naselitev po tem zakonu »črnim osebam afriškega rodu«, dalje pijančevanju vdanim osebam, osebam, ki jih sodnija preganja »zaradi zločina« itd.

Sedaj ko je predsednik sprejeti zakonski načrt zavrnil, more postati zakon le tedaj, če ga obe parlamentni zbornici sprejmeta z dvetretjinsko večino. Da se tak sklep napravi, za to bodo agitirale intenzivno tudi strokovne organizacije. Te pa zlasti zaraditega, ker menijo, da bo po evropski vojni izseljevanje še mnogo večje ter bi se z naseljevanjem tujih ljudi brezposelnost v Zedinjenih državah povečala in boj strokovnih organizacij bi imel potem nedogledne težkoče.

Novi davki.

Poročali smo že, da namerava avstrijska vlada za pokritje potrebščin uvesti nekaj novih davkov. Novi dohodki se bodo porabili zlasti, kakor pravi poluradni časopis »Fremdenblatt« za nadaljne vojne stroške in kot nadomestilo za izpadle že uvedene davke. S to mislijo se peča vlada že dalje časa. »Fremdenblatt« pravi:

»To je gotovo, da smatrajo mnogi krogi davek na pivo kot podlago vsakega finančnega načrta... Največ upanja na uresničenje ima potem tudi svoječasno predloženi načrt glede davka na dedščino, ki je v parlamentarnih posvetovanjih precej dozorl... O zvišanju takozvanih upravnih pristojbin je bil že večkrat govor, pri čemer je razumeti v prvi vrsti pristoj-

bine za poštno in telegrafsko upravo... Vse šanje reforme pri zemljiškem davku, ki gre najprej za tem, da se odpravijo popusti, se šele neobvezno študira. Med reformami, ki dobro obetajo, je omenjati tudi ono glede davka na užigalice. V zvezi s tem se vedno naglaša tudi monopol užigalic, toda vlada najbrže še sedaj ni tega mnenja, da bi se projekt uresničil. Nasprotno pa je davek na užigalice smatrati kot dognano stvar. Načelni pomisleki, ki nasprotujejo načrtu glede imovinskega davka v Avstriji, pa prihajajo zlasti v tem času do izraza, ker bi popis imetij ob sedanjih razmerah delal največje težave.

V tej poluradni izjavi je podan finančni načrt, ki ga ima vlada in ki ga bo čimprej uresničila, da si zagotovi vire novih dohodkov. Po najnovejših poročilih se odloči vlada za ta korak še tekom tega meseca ali pa najkasneje začetkom marca.

Na kaj naj pazi krajevni delavski odbor pri volitvah v nezgodno zavarovalnico za rudarje.

O volilni pravici v nezgodno zavarovalnico za rudarje smo že nedavno poročali. Ker torej § 13. statuta določa za volilno komisijo v obratu in § 14. načelnika krajevnega delavskega odbora za volilnega moža zavarovancev pri zavodu, se nam zdi potrebno, da sedaj nekoliko bolj natančno premotrimo določila statuta.

V § 13., drugi odstavek statuta, je naj-

LISTEK.

Indija in Anglija.

(Dalje.)

Okoli l. 1400 je sledil velik vpad Mongolov pod Tamerlanom. Osvojil si je Delhi in ga oropal. Z naslovom »cesar Indije« in z bogatim plenom obložen se odpravi Tamerlan nazaj, odkoder je bil prišel. Še enkrat poskusijo afganistanski knezi, da bi zbrali podrtine stare države skupaj, še enkrat poskusijo rajahi, da bi si pribojevali svojo neodvisnost. Tedaj vdere leta 1526 naslednik Tamerlana, Baber, od Kabula nizdol. Nevzdržema drvi naprej, Delhi pade, Indija leži pred njegovimi nogami. Vnovič nastane velika država, država, ki pomenja najvišji vrhunec blagostanja Indije. Delhi postane sedež Velikega Mogula, cesarja Indije. V njegovem imenu oskrbujejo provizorični »kralji« posamezne države, nabobi (višji namestniki) pa province. Vlada je despotična, in vendar vspeva dežela — ker se ravno despoti boje poseči v gospodarske temelje indijske produkcije. Čez merni produkti, zakladi Indije, se stekajo zdaj na dvore Velikega Mogula, provizoričnih kraljev in namestnikov. To postane vzrok pogibelji tudi te države. Proti koncu sedemnajstega stoletja se začnejo veliki boji, ki povzročijo njeno pogibelj. Tudi oni

gredo zavoljo čezmernega produkta. Od zahoda pritiskajo Perzijci in Afganistanci, z goratih dežel severno od Penčabe vrejo Sikhi, iz Dekana in Ghato pa Mahratti. Ropanje in pustošenje vlada čezinčez po deželi, neusmiljeno divja vsepovsod boj za plen. Provizorični kralji postanejo samostojni; Velikemu Mogulu ostane samo še ime vladarja, on je igrača v rokah vsakega mogočnika. In spet se zruši velika država.

In zdaj stopi najmočnejši, najstrašnejši in najneizprosnejši sovražnik Indije v ospredje njene zgodovine: **evropski kapital**. Najprvo v podobi trgovskega kapitala.

2. Ustanovitev angleško-indijske kolonialne države.

Ko je evropski kapital nastopil svoj osvojevalni pohod v dežele, ki so bile prometu nanovo odprte, so prišli Portugalci v Indijo, da bi potom dirktnega zacarinjevanja s prevažanjem indijskega blaga v Evropo delali orjaške dobičke. Že na njihovi drugi vožnji se je imel krasno pokazati nasilni značaj evropske ekspanzive. Strašno klanje indijskih domačinov, topovi streli proti indijskim mestom, to je bil prvi pozdrav trgovskega kapitala na nesrečno deželo. Bodočnost je ravnala tako, kakor je zagotavljal ta vvod.

Portugalcem so sledili Holandci, tem Francozi in Angleži. Seveda so prišli najprvo kot potrpežljivci, in vendar sta nasi-

lje in prevara že igrala svojo ulogo pri trgovanju teh privilegiranih družb.

V Angliji se je l. 1600 osnovala **privilegirana vzhodnoindijska trgovska družba**, ki je dobila monopol za trgovanje z vzhodno Indijo. Toda ta družba ni nič kaj posebno vspevala; ni se namreč povzpela proti holandski konkurenci. K temu je prišlo slabo notranje oskrbovanje in vrhu vsega še konkurenca po angleških trgovcih, ki so tej družbi prodrli monopol. Družbine pravice so bile vedno česče hudo napadene, in naposled je nastala konkurenčna družba, ki je prvo nevarno izpodrivala. Obedve družbi sta se zedinili l. 1702 — kakor poroča Adam Smith, menda najbrž potom neke trozvezne pogodbe, v kateri je tvorila kraljica tretjo stranko — in l. 1708 sta bili po parlamentarnih aktih napravljeni in kršeni za eno samo enotno družbo, ki je sprejela ime »Zedinjene družbe z vzhodno Indijo trgujočih trgovcev«. (The United Company of Merchants trading to the East India).

Vse od leta 1608 dalje so iskali angleški kupčevalci v Indiji, da bi mogli stopiti trdno na noge. V tem letu so se izkrcali v Surat, da bi ustanovili tam trgovsko naselbino (faktorijo). Veliki Mogul pa se izogiblje, dati jim dovoljenje. Zato je šlo k njemu leta 1616 uradno poslanstvo, na čelu mu Sir Thomas Roe, ki je izprosilo dovoljenje, da so smeli ustanoviti v Surat trgovsko naselbino in naseliti v najbolj

prej določeno, da izda poziv k volitvi zavod na obratne podjetnike (obratne vodje) in dolžnost teh je, da razglase volitev vsaj štiri tedne pred izvršitvijo z razglasom, v katerem povabijo vse volilne upravičence k volitvi. Volitev mora torej razglasiti obratno vodstvo, in sicer najmanj štiri tedne, preden se volitev izvrši. Dalje pravi dotični odstavek, da mora obratno vodstvo obenem z razglasom obvestiti o volitvi tudi c. kr. revirni urad in načelnika krajevnega delavskega odbora. Z obvestilom pa mora poslati načelniku krajevnega delavskega odbora tudi volilne papirje. Kakšni in kateri volilni papirji so to, v statutu ni povedano in ta nejasna določba v statutu utegne omogočati hudomušnim obratnim vodstvom, da bodo delala krajevnim delavskim odborom volitev težavnejšo. Nam se zdi, da se prištevajo volilnim papirjem v prvi vrsti imeniki volilcev (volilski imeniki). Zakaj, da bi krajevni delavski odbor sam sestavil volilski imenik, je povsem nemogoče, ker prideta pri sestavi v pošte starost volilčeva in pa doba njegove zaposlenosti v dotičnem volilnem okrožju. Zanesljive podatke o tem more preiskrbeti le obratno vodstvo iz delavskih knjižic, do katerih krajevni delavski odbor nima pristopa. Ker se pa vrše volitve pisмено, torej z glasovnicami, je volilni imenik krajevnemu delavskemu odboru neobhodno potreben. Potrebuje ga ob razdeljevanju glasovnic, da dobi vsak volilni upravičenec po eno glasovnico in pri volitvi, da prepreči, da posamezni volilec ne voli več nego enkrat. Važno je tudi, da dobi krajevni delavski odbor volilski imenik takoj ob razglasitvi volitev, ker se s tem da prilika krajevnemu delavskemu odboru, da pregleda volilski imenik glede nedostatkov, prav tako pa mora biti dana tudi volilnim upravičencem prilika, da se prepričajo, če so vpisani v volilskem imeniku ali pa ne.

Glede volilnih reklamacij določa § 16, odstavek 4: Reklamacije v volilni dobi je vposlati naravnost volilni komisiji (§ 7) najmanj dva tedna pred dnevom volitve, ki odloča o njih pravočasno in končno.

V § 7 statuta navedena volilna komisija je na sedežu zavoda in jo določa predstojništvo zavoda.

važnih mestih trgovske agente. Nadaljna privoljenja so sledila: leta 1630 so prišli Angleži v Madras; leta 1681 je padel Bombay, nekdanja portugalska posest, z ženitvijo Karla II. s Katarino portugalsko, v njihove roke; v ravno tem času so napravili trgovsko naselbino tudi na Hugli. Toda niso se zadovoljevali kakor njihovi predniki s samim golim ustanavljanjem trgovskih naselbin, temveč so pofagali vrednost na posedanje velikih deželnih kosov. S tem se niso izkoriščali čezmernega produkta Indije samo **potom trgovanja**, ampak tudi **naravnost**. Izkoriščali so si nadalje prepirstva teritorialnih knezov z Velikim Mogulom, da so se zvezali s temi zoper vladarja v Delhi. Kot plačilo so jim odstopali knezi velike kose dežele, in Veliki Mogul je moral odstopitve na to potrditi. Na ta način je padla v njihove roke med drugimi tudi pokrajina Kalkute.

Pri tem stremljenju za posedanjem zemlje pa so trčili Angleži na enako stremljenje Francozov. Okrog srede 18. stoletja si je Francoz Dupleix izkoristil prestolna prepirstva za namestniško kraljestvo v Dekanu, da bi razširil francosko oblast čez vso južno Indijo. Nahujskal je pretkano stranke drugo proti drugi in je vladal tako v resnici sam. Postavil je vladarja in ga je spet odstavljal in se je tako šopiril neodvisno kot najvišji gospod države s 30 milijoni prebivalcev. Ali v Franciji niso kazali za njegove načrte nikakega razuma,

Če se dogodi, da ni v volilskem imeniku obratnega vodstva volilec, ki je res opravičen voliti, ali pa če so vpisani taki volilci, ki jim ne gre volilna pravica, ne odloča o tem krajevna volilna komisija (krajevni delavski odbor), marveč volilna komisija na sedežu zavoda. Reklamacijsko postopanje je v tem pogledu jako otežkočeno.

Krajevni delavski odbor, ki tvori v zmislu § 13, odstavek 3, krajevno volilno komisijo, ima torej po svojem načelniku sklicati volilski shod vseh volilnoopravičenih zavarovancev, pri katerem se izvrši volitev. Kdaj se skliče ta volilski shod določa razglas obratnega vodstva. Izvedba volitev je torej izključno naloga krajevnega delavskega odbora in nima obratni vodja pri njej prav ničesar več opraviti. Navzoč pa mora biti obratni vodja pri volitvi. Najprej mu pripada ta pravica že, ker je sam zavarovanec in torej volilec, dalje pa mora tudi sopodpisati zapisnik glede vršitve volitev, ki ga sestavi krajevni delavski odbor.

Zapisnik volilne komisije mora najprej potrjevati, da je obratno vodstvo volilni razglas objavilo v zmislu statuta, da so bili volilci k udeležbi volitve povabljeni ter da so se volitve izvršile praviloma in redno. V vseh obratih se to ne bo dalo izvesti enako ter se bo treba že pri sklicevanju volilnih shodov ozirati na obratne razmere, da se omogoči vsem volilnim upravičencem tudi ob času, ki ga določi načelnik krajevnega odbora za volitev, vršiti svojo volilno pravico. Določitev, kdaj se voli, oziroma odreditev volilnega shoda bo torej v marsikaterem oziru težavna. Če se hoče izvršiti volitev, ki ji ne bo mogel nihče ugovarjati, se mora čas volitve določiti tako, da imajo delavci vseh treh šhtov priliko voliti. Čas volitve bo moral biti v onih krajih, kjer je več delavstva in kjer so šhti različno uvedeni, precej dolg. Volilni zapisnik bodi torej za volilno komisijo zavoda takorekoč medsebojno potrdilo, da je prvič volitve obratni vodja pravilno razpisal in drugič, da jih je krajevni delavski odbor pravilno izvršil. Volilni zapisnik se mora poslati zavodu obenem z glasovnico, ki jo vpošlje načelnik krajevnega delavskega odbora v imenu vseh za-

varovancev. Izpolnitev glasovnice je sedaj le stvar načelnika krajevnega delavskega odbora. Glasovnica mora obsežati imena pri rudniku voljenih oseb, število pri rudniku zaposlenih zavarovancev in podpis načelnika krajevnega delavskega odbora.

V zmislu § 17 statuta se morajo pošiljati glasovnice glavni volilni komisiji na sedež zavoda v priporočenem pismu. Ker statut ne pravi, da mora vposlati glasovnice z volilnim zapisnikom obratno vodstvo, torej jih sme priporočeno poslati tudi načelnik krajevnega delavskega odbora. Vsekakor pa se morajo vposlati glasovnice pravočasno, kakor določi volilna komisija pri zavodu. Glasovnice, ki se vpošljejo pozneje, niso pravilno izpolnjene, ali kjer ni na glasovnici načelnikovega podpisa, ali ni podpisal volilnega zapisnika obratni vodja, se pri volilni komisiji pri zavodu ne vpoštevajo in torej tudi ne štejejo.

Naloge krajevnega delavskega odbora pri volitvah v nezgodno zavarovalnico za rudarje torej niso edino v tem, da sprejema na dan volitve glasovnice, marveč deloma tudi v tem, da izvrši priprave za volitve, čim, kakor pravi statut, z dnevom, ko je obratni vodja razpisal volitev, preidejo vse druge naloge glede izvedbe volitev na krajevni delavski odbor.

Cenzura.

Občine, društva in korporacije se že dalje časa pritožujejo glede stroge cenzure za knjige in časopise. Sedaj se je oglašilo tudi dunajsko pisateljsko in časnikarsko društvo »Concordia« na svojem zborovanju proti cenzuri. V ponedeljek je bila posebna deputacija tega društva pri ministrskem predsedniku in pri justičnem ministru, ter je obema predložila zahteve glede cenzure, ki so se ji zdele primerne za dunajsko časopisje, če hoče to izvrševati svoje publicistiške ter obenem služiti tudi interesom države.

Grof Stürgkh je izjavil, da so v tem pogledu vojaški oziri merodajni in da v večih ozirih, ker ni to njegova kompetenca, ne more sodelovati. Pojasnil je potem nazore vlade, ki so bili tudi podlaga navodilom na nadzorovalne organe. Priznal je naravnost, da sta kritika kakor tudi poro-

zato ni mogel obdržati svoje države pred Angleži. V velikih kolonialnih bojih, ki so bili v zvezi s kontinentalnimi boji onega časa in ki so našli svoj konec v pariškem miru, je Anglež Robert Clive s pomočjo Mahrattov uničil francosko gospodstvo v južni Indiji. Pariški mir leta 1763 je zapečatil konečni padec francoskega vpliva v vzhodni Indiji. Angleži so nastopili dedščino Francozov v južni Indiji.

Ravno taisti čas so razširili svojo oblast čez severni del Indije. V pričakovanju vojne s Francijo so izzvali v letu 1756 skupni sunek z bengalskim vladarjem Surajah Dowlah; pokazalo pa se je, da niso dovolj močni, da bi ga z odprto močjo vrgli s prestola. Zategadelj je Clive, vodja onih bojev, porabil zaroto, ki se je pod vezirjem Mir Jaffier-om skovala proti bengalskemu nabobu (namestniku). Proti zagotovilu bogatih daril in zemljiščnih odstopitev je podpiral Clive Mir Jaffier-a. Zazibal je naboba v brezskrbnost s priliznimi pismi v najbolj udanem tonu, ponaredil je podpise in je ogoljufal svoje pomagače-posredovalce pri umazani kupčiji za svote, ki jih jim je bil zagotovil. Ko je bil pripravljen, je odložil masko in je napadel naboba. Prišlo je do bitke pri Plassenu leta 1757; Mir Jaffier je zadrževal pod svojim poveljstvom stoječe čete naboba: 3000 Angležev je udarilo na indijsko armado, ki je štela s četami Mir Jaffier-a 60.000 mož. V tej bitki, ki je odločila usodo Indije, je

mel nabob 500, Angleža pa 75 mrtvih in ranjenih. Mir Jaffier je poplačal pomoč vzhodnoindijske družbe s 16 milijoni Mark in z velikanskimi zemljiščnimi odstopitvami. Clive sam je dobil 6 milijonov Mark, kar je dalo njegovim življenjepiscem priložnost, da so lahko hvalili njegovo moralno in samozatajevanje — ker ni nič več zahteval. Vidimo torej, da je bila osvojitve Indije dobra kupčija.

Mir Jaffier, novi nabob Bengalije, je bil samo igrača v rokah Angležev. Zdaj so ga pahnili s prestola, zdaj ga spet postavili nanj, pahnili ga vnovič z njega — vse tako, kakor so izražale rupije (indijski srebrni denar) prednost za angleško kompanijo. Njegovi nasledniki so obdržali samo še naslov in veliko penzijo. Angleži so bli pravi gospodje. Še enkrat si je drznil najstarejši sin Velikega Mogula, podpiran od naboba iz Audh-a, napraviti udarec na Angleže, ali vse zaman. Kompanija je ostala v posesti Bengalije, Orisse in Bahara. Za najvišjega predstojnika notranjega oskrbovanja Bengalije je bil postavljen domač namestnik. Veliki Mogul, ki so ga Mahratti obdržali v Delhi, je moral proti odstopitvi pokrajini Allahabad-a in Corah-a in letnemu davku šest milijonov Mark potrditi Angleže za veljavne gospodarje v njihovi posesti. Temelj za gospodarstvo Anglije čez Indijo je bil položen.

(Dalje.)

čevalstvo izredno omejena v svobodi. Najvišji namen vrhovnega vojnega poveljstva je vendar le, da ostanejo tajne vojaške operacije ter vse odredbe, ki bi utegnile sovražniku koristiti. Toda vojnega vodstva se tičejo čisto tudi stvari, ki se tičejo zunanje politike ali pa tudi dogodki in razmotrivanja, ki jih običajno smatramo za domače. Celo nekatera gospodarska vprašanja so taka, ki se tičejo vojnega vodstva. Mejo določiti v teh stvareh bi bilo jako težavno. Glavni namen mora biti vendar vedno le veliki državni interes.

Zastopniki »Concordije« so navedli nekaj zgledov, s katerimi so dokazovali, da v postopanju ni nobenega sistema. Često se zabranjuje objava vesti, ki so jih centralna mesta nalašč izročila v objavo javnosti v pojasnilo. Zgodilo se je celo, da je bila zabranjena nedavno objava važne izjave, ki jo je doposlalo ministrsko kredsedstvo dunajskim listom. Dotična objava je šele po daljšem pojasnjevanju smela priti v liste.

Govorili so tudi o pobeljenih listih. Ministrski predsednik sam pravi, da sumi občinstvo v tistih belih lisah grozovite stvari, ki pa so navadno le čisto nedolžne vesti ali popisi. V tem pogledu ni mogoče drugače ravnati, ker bi se inače izhajanje listov le še bolj oviralo in zavlačevalo ali pa popolnoma preprečilo.

Grof Stürgkh je končno obljubil, da bo sporazumno z justičnim ministrom skušal odpomoči omenjenim nedostatom, kolikor bo mogel.

Po avdijenci, ki je trajala nad eno uro ter bila prav prost razgovor, se je deputacija poslovila.

Justični minister je deputaciji prijazno izjavil, da bi dobrohotno vpošteval pritožbe, če ne bi bile tiskovne stvari sedaj skoro popolnoma izven kompetence justične uprave. Naloga državnega pravdnistva je, da preganja kaznjiva dejanja, ne pa, da jih prepreča. Preventivna cenzura je stvar politiške, ne pa sodniške oblasti, ter jo izvršujejo državni pravdniki v teh izrednih razmerah le izjemoma in v prenešenem delokrogu.

Glavni vzrok, da ni cenzura povsem enotna, je po mnenju justičnega ministra nedostatna organizacija. Tako je osrednja oblast izdala spočetka mnogo odlokov, ki so bili takrat opravičeni, ob novih dogodkih pa so postali nepotrebni, a žal, da niso bili zopet odpravljeni. Zaraditega se dogaja, da imajo odredbe še vedno svoj vpliv, čeprav ni več nobenega razloga zanj. Po mnenju justičnega ministra bi bilo najbolje, če bi dotična osrednja oblast zadostno pooblastila posebne nadzorne urade in organe, ki bi v službenem času, torej tudi po noči poslovale, ter avtoritativno sklepale v dvomljivih slučajih in prevzemale odgovornost. Slednjič je izjavil dr. pl. Hohenburger, da že delata z ministrskim predsednikom na to, da se po možnosti zboljša organizacija teh poslov.

Zastopniki »Concordije« so uvideli, da oba ministra poznata opravičenost številnih pritožb, da pa ni gotovo, če se bodo dali vsi nedostaki odpraviti, ker to otežujejo kompetenčne težkoče in pa neenotnost organizacije v celi nadzorovalni službi.

Svetovna vojna.

Z južnega bojišča še ni nobenih novih poročil. Listi so pač poročali, da se vrše tampatam male obmejne praske ter da so Francozi skušali pri Kotoru izkrcavati vojne potrebščine za Srbijo. Omenjati je še posebe, da je Rusija položila v Dunavu, ki je nevtralna reka, mine, kar bi v zmislu mednarodnega vojnega prava ne smela

storiti. Tudi iz Srbije same ni posebnih poročil.

*

Na severnem bojišču se vrše neprestano boji, zlasti za prelaze v Karpatih. Avstrijska vojska je vendar v teku več tednov opustila Karpate skoro docela. Ob Dunajcu in Nidi so se ponovili infanterijski boji, drugod pa trajajo večinoma le artiljerijski boji. Akcije v Bukovini potekajo ugodno. Črto Seret je avstrijska armada prekorčila, rusko vojsko pa potiska nazaj proti reki Prut. Najnovejše vesti vedo celo povedati, da so prednje avstrijske čete že vkorakale v Černovice. Izhodna Galicija in Bukovina sta povečini prosti nasprotnika.

Iz severoizhodnega bojišča sta dalje došli dve važnejši poročila o velikih bitkah, ki sta bili med Nemci in Rusi. Prvo je poročalo, da so Nemci ujeli okolo 30.000 Rusov, 20 topov ter 40 strojnih pušk, drugo pa pravi, da je nemška armada dosegla pod vodstvom Hindenburga velikansko zmago ob Mazurskih jezerih, kjer je bila premagana ruska armada, ki je štela okolo 200.000 mož. Nemci so zajeli nad 50.000 ujetnikov, 40 topov ter nad 60 strojnih pušk. Ta izid velikanske bitke je najbrže zlomil rusko ofenzivo proti Prusiji na severu in tudi ob Visli na Poljskem kažejo vsi znaki, da se namerava ruska armada umakniti za obrambno črto Novo-Georgjevsk-Varšava-Ivangorod. Ali bosta avstrijska in nemška armada sledili umikajočim Rusom še po zimi ali pa le osvobodili izhodno Prusijo ter uredila razmere v zasedenih dveh tretjinah Poljske, to bodo pokazali prihodnji dnevi. Vojni položaj se je torej po teh dogodkih na severu bistveno spremenil.

V bitki ob Mazurskih jezerih je bilo poraženih enajst ruskih divizij; poročila pravijo, da sedaj ni nobenega ruskega vojaka več v Izhodni Prusiji. Tudi Lyk so Nemci zopet zasedli, kjer je bil navzočen tudi nemški cesar.

Tudi pred Varšavo trajajo ljuti boji, in sicer za posamezni strélski jarek. Nemci so otvarjali na posamezne strélske jarke grozovit šrapnelski ogenj in tako se jim je posrečilo, da so južno od Varšave na enem mestu prodrli rusko bojno fronto potem z naskokom.

*

Z zahodnega bojišča ni o kakšnji večji akciji nikakršnega poročila. Vrše se boji za strélske jarke. Francozi so se jeli bati za Verdun. Te dni je tudi priplulo na belgijsko obalo 34 angleških aeroplanov, ki so vozili bombe. Čuti se pa v splošnem, da se pripravljajo Nemci na blokado Anglije, ki so ji jo napovedali za 18. dan tega meseca. Angleži pa iščejo pota in sredstva, kako bi se obranili tega neprijetnega sosedu, ki hoče takorekoč Anglijo odrezati od sveta, ji odvzeti vso trgovino in jo na tak način spraviti v največjo zadrego.

Francozi ojačujejo svojo armado v Vogezih. Že od 9. t. m. ne sprejema francoska sredozemska železnica več švicarskih tovornih voz, ker je določena za vojaške Transporte. Na Flanderskem se vrše le manjši boji, kakor sploh na celi fronti razen v Vogezih in Argonskem lesu, ki so pa večinoma defenzivnega značaja s te kakor z one strani.

Domači pregled.

Posvetovanje predsedstva poslanske zbornice. Že sredi meseca januarja je imel predsednik državnega zbora avstrijskega posvetovanje s podpredsedniki dr. Germanom, Pernerstorferjem in Romanczukom. Takrat se je izražala želja, da naj se skliče seja vseh predsedstvenih članov. Predsednik Sylvester je nato naznanil vsem pred-

sedstvenim članom to željo, ki so ji vsi člani pritrdili. Dne 22. t. m. se torej vrši seja celotnega predsedstva posl. zbornice na Dunaju, ki se bo posvetovala o več važnih stvareh.

Iz ljubljanske občinske seje. V zmislu odloka deželne vlade kranjske z dne 20. januarja št. 1685 se občinske volitve za mesto Ljubljano, ki bi se imele vršiti letos, odlože. — Glede nakupa Turkovega pogrebnega zavoda je bil vložen ugovor, ki mu je deželni odbor ugodil. Občinski svet bo še enkrat sklepal o tem. — Jamstvu občine za krojaško zadrugo pri vojaški upravi, ki je bilo že sklenjeno, se pritrdi. Jamstvo za celo deželo je prevzel deželni odbor. — V deželni šolski svet je bil izvoljen dr. Fr. Novak. — Ljubljanskim komisijonarjem in postreščkom se dovoli zvišanje tarife za dobo dveh let, in sicer do 50 h sedanje tarife za polovico, do dveh kron za eno tretjino in nad dve kroni za eno četrtno. Mlinar nasvetuje, da se odpre čimprej vojna prodajalna ter se organizira krajevnim razmeram primerno. Obenem priporoča, da naj se pripravni občin. svet da obdelati za poljske in vrtne pridelke, kakor stori to dunajska občina. Podžupan dr. Triller je nato izjavil, da se odpre vojna prodajalna 1. marca na Turjaškem trgu v Ljubljani ter obljubil, da se bo županstvo oziralo na izražene želje. — V tajni seji je bil med drugim imenovan g. dr. Kraigher za stalnega mestnega zdravnika od 1. julija 1914.

Prepovedano uživanje alkohola vojaškim transportom na železnicah. Vojno ministrstvo je izdalo vsem poveljnikom železniških črt ukaz, ki prepoveduje vsem vojaškim transportom uživanje alkohola. Vojakom se sme z redkimi izjemami ponujati le mineralna voda, limonade in druge brezalkoholne pijače, mleko itd.

Vštevjanje črnovojniškega službovanja. Na različna vprašanja, kako se bo vštel črnovojno službovanje črnovojnikom, ki so rojeni leta 1892., 1893. in 1894. in ki služijo kot črnovojniki pri vojaki, je c. kr. ministrstvo za domobranstvo odredilo, da se službovanje smatra zgolj za črnovojno službovanje, ki se neha s končano vojno. Izvzeti so oni, ki so se po pregledovanju priglasili za asentiranje k skupni vojski ali domobranstvu. Tem šteje službovanje v aktivno službo kot poklicnim prostovoljcem.

Poziv poljedeljskega ministra kmetom. C. kr. por. urad razširja: Poljedelski minister objavlja oklic avstrijskim kmetom, v katerem opozarja, da je od letošnjega pomladanskega dela več odvisno, kakor v letih miru. Predvsem je potrebno, da ne ostane neobdelan noben kosček zemlje. Sade naj se predvsem rastline, ki služijo prehrani ljudi. Minister našteva pridelke, ki naj se v prvi vrsti pridelujejo, kakor pšenica, rž, itd. Opozarja na pravilno obdelovanje domačih vrtov na deželi in naglašja, naj se z ozirom na velike zaloge sladkorja izdatno omeji pridelovanje sladkorne pese. Priporoča, naj se varčuje s semeni, naj se zemlja dobro obdeli, naj se redno seje in krepko gnoji. Rastline namenjene živežu živine naj se pridelujejo le v obsegu, ki odgovarja stanju živine.

Zagotovitev obdelovanja polja spomladi. C. kr. kor. urad poroča: »Wiener Ztg.« objavlja odlok poljedeljskega ministrstva sporazumno z notranjim ministrstvom o zagotovitvi obdelovanja polja spomladanskih poljskih del 1915.

Umrl je minuli ponedeljek sodrug Ant. Varšek v 56. letu svoje starosti. Sodrug Varšek je bil mizarski pomočnik pri gosp. Matjanu dolgo dobo nad 40 let. Bil je zvest svojim načelom do smrti, ter stanovit član mizarske organizacije. Bodi mu časten spomin!

Skala se je podrli na hišo. Iz Kranja poročajo: Velika skala je padla na hišo v Pečeh. Jurij Sirk je bil ranjen, a je bil rešen. Tri osebe so ostale pod razvalinami.

Idrija. Prizadeti so proti volilnemu letu Stokovne zveze eraričnih delavcev v Idriji glede volitev v bratovsko skladnico vložili tožbo. Glede zvonjenja trojke je gospod dekan Arko sam podal pismo svoje mnenje pri gospodu dvornem svetniku. Toliko v obvestilo idrijskemu delavstvu.

Strašna nesreča v gostilni Wolčanšek na kolodvoru v Brežicah. V ponedeljek dne 15. t. m. zjutraj ob 4. uri 50 minut je občinstvo celega Brežiškega okraja slišalo strašen pok. Vse je bilo mnenja, da je eksplodirala bomba vržena iz zrakoplova na železniško postajo, ali pa da je razstreljen železniški most. Nesreča je zahtevala pet človeških življenj, se je zgodila tako-le: V kleti pod gostilno je bil aparat za acetyleno luč. Pred nekaj dnevi je dobil Wolčanšek sodček karbita, a zaradi deževja je prišla voda v klet in karbit v vodo ter se je začel ponoči razvijati v kleti plin. Ko zjutraj hlapec vstane, gre v klet in vidi, da je karbit v vodi, pokliče še enega hlapca, da bi mu šel pomagat sodček s karbitom dvigniti. Preden se je zbujeni hlapec oblekel, je šel prvi s svetilko v klet. V tem hipu ko odpre vrata, se naenkrat vžge plin in eksplodira. Učinek je bil grozen. Omenjenega hlapca je vrglo kakih 10 do 15 metrov daleč po dvorišču in je bil takoj mrtev. Nad kletjo v sobah so spali gospod in gospa Wolčanšek in 20letna hčerka Julči ter 18letna Mici; slednja je bila od otroških let pri Wolčanšku, ker so ji starši umrli v zgodnji mladosti. Nadalje je zahtevala nesreča še naslednje žrtve: Mater gospe Wolčanškove so sicer živo rešili izpod razvalin, toda je močno poškodovana. Zlomljeni ima obe nogi in na glavi je prebita; natakariča ima zlomljeno eno rebro in tudi dva živinska trgovca, doma z Goriškega, ki sta tam prenočevala, sta močno poškodovana. Grozen prizor je bil, ko se je rešilno delo zaključilo, ko so izpod razvalin potegnili pet mrtvih oseb in potem ko so ponesrečence peljali v bolnišnico in mrtve v mrtvašnico. Sreča v nesreči je, da se je zgodilo to pred polnočjo, ko je bila polna gotilna gostov, ki so odšli s ponočnimi vlaki k vojakom.

Prejšnji župan tržaški, Ferdinand Pitheri je umrl v Benetkah, kjer je sedaj bival, v 85. letu svoje starosti.

Pegasti legar na Reki. Dosedaj je bolnih na Reki na pegastem legarju 29 vojakov.

Cepjenje koz na Dunaju. Od početka novembra lani si je dalo cepiti kože na Dunaju 316.844 oseb vobče ter okoli 70.000 šolskih otrok, skupaj torej 386.844 oseb. Mestni fizikat pa pravi, da ta uspeh še ni dovoljen.

Na pegastem legarju je obolelo v tej državni polovici od 7. do 13. t. m. 346 oseb. Med njimi sta oboleli po dve osebi v Celju in Gradcu.

Novi vrelci petroleja. Blizu Nyitre na Ogrskem so našli tri vrelce petroleja, ki dajejo dnevno štiri vagone nafte. Vlada je tja poslala več inženirjev s 150 delavci, da preiskujejo zemljišča.

Telegrafiško pošiljanje denarja vojnim ujetnikom v Rusiji. Nemška banka v Berlinu naznanja, da zopet posreduje pošiljanje denarja telegrafičnim potom avstro-ogrskim in nemškim ujetnikom v Rusiji. Pošiljajo naj se le manjši zneski ter raje pošiljatev čez nekoliko časa zopet ponovi. Obrazci se dobivajo pri poslovalnicah banke.

Koliko imamo mi žita? Pod tem naslovom piše madžarski dnevnik »A Nap«: V Avstriji imajo 16 milijonov meterskih

stotov pšenice in dvakrat več rži kakor pa na Ogrskem. Zaradi tega moramo — tako pravi ta madžarski list — kriti pri nas primanjkljaj rži s pšenico.

Na Ogrskem rekvirirajo tudi turšico. Iz Budimpešte poročajo 16. t. m., da je izšla naredba skupnega ministrstva, s katero se rekvizicija žita raztegne tudi na turšico in druge poljedelske proizvode. S posebno naredbo se določijo za turšico in druge poljedelske proizvode (izvzemši pšenico, rž, ječmen in oves, za katere so se maksimalne cene že prej določile) najvišje cene. Poljedelski minister je pooblastil deželno gospodarsko komisijo, da sme do 1. marca iz proste roke nakupiti turšico od onih, ki jo prostovoljno ponudijo, in sicer za ceno, ki presega maksimalno ceno za turšico.

Poostreni preklisod v Bosni in Hercegovini. Graški listi poročajo: Poveljnik balkanskih čet je začetkom vojske proglašeni preki sod poostiril.

Svetovni pregled.

Protest Avstro-Ogrske in Nemčije v Atenah. Francoski parnik je pristal v Solunu ter hotel izkrcati orožje in municijo za Srbijo. Na protest avstro-ogrskega poslanika v Atenah, je pozvala grška vlada francoski parnik, da zapusti v 24 urah Solun.

Nemški odgovor Združenim državam. V odgovoru, izročenem ameriškemu poslaniku, glede blokade Anglije, izvaja Nemčija med drugim: Nemška vlada je pripravljena, da skupno z ameriško vlado resno pretehta vsako odredbo, ki more zagotoviti postavno plovbo v vojnem okrožju. Vse delo pa otežuje: 1. zloraba nevtralnih zastav po angleških ladjah in 2. tihotapska trgovina nevtralnih trgovskih ladij, osobito z vojnim materialom. Britska vlada more nemške odredbe preprečiti, če njeno trgovinsko brodovje vztraja pri uporabi nevtralnih ladij in če se nevtralne ladje tako označijo, da se izključi vsak dvom. Nemčija mora v vseh okoliščinah izvesti svoje odredbe. Z ozirom na to, ker se pričakuje, da Anglija glede na ameriške pozive hoče spoštovati ameriško zastavo, je poveljnikom nemških podmorskih čolnov ukazano, naj opuste nasilnosti proti ameriškim trgovskim ladjam, če se jih kot take spozna. Da se preprečijo zamenjave, priporoča končno Nemčija Amerike, naj pusti z bojnimi ladjami premljati ladje, ki vozijo po vojnem okrožju z dovoljenim blagom.

Albanci so vdrl v Srbijo. V Srbijo je vdrla večja množica Albancev v smeri proti Prizrenu. Doslej so zasedli kraje Zapod, Topoljano, Glavočnico, Vrbince, Djuri in Vranišče. Srbska posadka in srbske oblasti so se umaknile iz teh krajev. Albanci so razdrli tudi telegrafsko zvezo med Prizrenom in Vraniščem.

Spremembe v ruskem ministrstvu. »Frankfurter Zeitung« poroča iz Londona, da se potrjuje odstop ruskega ministrskega predsednika Goremykina in imenovanje Kriwošejna za ministrskega predsednika. Goremykin, ki je bil že leta 1906. nekaj mesecev ministrski predsednik, je bil pred letom dni, 13. januarja 1914, kot naslednik Kokowzowa imenovan za ministrskega predsednika. Novi ministrski predsednik Aleksander Vasiljevič Kriwošejn je bil dosedaj poljedelski minister.

Boj za Varšavo. »Corriere della Sera« poroča iz Petrograda: Po večtedenskih, neumornih, težkih in krvavih bojih stoje Nemci pred Varšavo. Najbrže so Nemci izrabili odmor prejšnjega tedna za zbiranje novih čet. Sedaj pa zopet divjajo znani boji, na katere ne vpliva nobena utrujenost, z vso odločnostjo za posest

Varšave. Celo ruski listi občudujejo neustrašenost nemških vojakov.

Na francosko bojišče pride nekaj japonskih zdravnikov in strežnic japonskega »Rdečega križa«.

Papež bo predlagal za Veliko noč tri dni premirja.

V Londonu se je vršilo posvetovanje ministrov. Na posvetovanje so prišli ruski finančni minister Bark ter francoski minister za zunanje stvari Delcassé.

Pomanjkanje premoga v Italiji. V Italiji mnogo bolj primanjkuje premoga nego žita. Na angleški premog Italija ne more računati več, istotako tudi ne na ameriški, ker se je prevoz silno podražil. Če hoče Italija obvarovati svojo industrijo, more pričakovati pomoči le iz Nemčije. Pri ministrskem predsedniku in trgovinskem ministru se je oglasila posebna deputacija, ki je zaprosila za pomoč v tem pogledu.

Vojni stroški. Angleški zakladni tajnik Lloyd-George je omenjal v svojem govoru v spodnji zbornici, da bo stala vojna leta 1915 zaveznice okoli 2000 milijonov funtov, to je okroglo 50 milijard ali 50 tisoč milijonov kron. To je ogromna vsota, ogromno število, ki bi si ga bili prejšnji rodovi mogli misliti le kot bajko iz Tisoč in ena noč. Kdo bi si bil mislil še za nemško-francoske vojne, da je kaj takega mogoče. Francozi so takrat plačali Nemcem pet milijard vojne odškodnine, pa je bil to dogodek, ki ga ne pomni zgodovina, in niti mislil ni nihče, da bi bilo mogoče finančno izvršiti še več. Vojaška sila je bila takrat malenkostna, danes pa je že ogromna in kakor se je vojaštvo razvijalo, tako so naraščale tudi finančne sile, združil se je kapital, ki zmore vse to. Samo Anglija ima baje vsak dan 50 milijonov kron vojnih stroškov. Če verujemo Angležu, pa utegnemo tudi preceniti vojne stroške Avstro-Ogrske in Nemčije, ki niso tako veliki kakor angleški, vsekakor pa utegnemo dosežati tri petine zneska, ki ga je navel angleški zakladni tajnik za vojne stroške tripelentente. Vojna je za tripelentento dražja, ker mora uvažati mnogo vojnih potrebščin in obenem podpirati tiste male države, ki gredo z njimi (kakor Belgijo, Srbijo, Črnogoro). Če priračunimo k vojnim stroškom tripelentente še tri petine zneska, ki jih porabita Avstro-Ogrska in Nemčija, dobimo, da utegnemo znašati stroški za evropsko vojno 80 milijard na leto.

Japonska je izročila Kini ultimatum? Ko je na Kitajskem padla nemška naselbina Tsingtau, so si prilastili Japonci tudi vpliv na kineško provinco Šantung. Japonci pa niso zadovoljni s tem uspehom, marveč so predložili Kini nove zahteve, ki se tičejo vseh onih zadev, v katerih so vplivale doslej na kineškem evropske države. Japonska zahteva, da reformirajo kineško armado japonski častniki, da se smejo graditi železnice le sporazumno z Japonsko, da je rudništvo in kovinarstvo pod nadzorstvom Japana in Kine, ter da se smejo v nekaterih krajih na Kineškem naseljevati Japonci, kar doslej ni bilo dopustno. Japonska hoče s tem odpraviti vpliv evropskih držav Anglije, Rusije in Nemčije na Kitajsko, obenem pa tudi preprečiti Ameriki pot na Kitajsko. Zahteve so velikanske ter so na boju, ki utegne izbruhniti v Aziji že v par tednih, prizadete zlasti države tripelentente. Japonska zahteva absoluten vpliv na Kitajsko in prav težko se mu bo ubranila Kitajska.

Bomba na masknem plesu v Sofiji. V soboto so priredili v Sofiji maskni ples. Udeležilo se ga je okoli 1500 oseb, zlasti najboljša družba. Okoli 1. ure zjutraj je nastal pok, ki mu je sledila silna zmešnjava. Napadalec je bil napravil v izhodnih vratih luknjo ter zagnal v dvorano ročno

granato. Smrtno ranjen je bil takoj gardni nadporočnik Boljatjeva, sin prejšnjega vojnega ministra. Umrl je čez 10 minut. Več ali manj ranjenih je bilo še okolo deset oseb. Med njimi zlasti Radoslavova sorodnica gospa Pronadaljev, dalje hči vojnega ministra Fičeva, ki je drugi dan umrla za ranami. Prijeli so mnogo oseb, vendar pa storilcu še niso na sledi.

Velike povodnji so imeli skoro po vsej Italiji 14. in 15. t. m. Marsikje se je zaradi povodnji moral ustaviti promet.

Portugalska ločitev od sporazuma. Novi portugalski ministrski predsednik general Castro je izjavil lizbonskim časnikarjem: Portugalska se ne udeleži ne evropske vojske in tudi ne vojske v Egiptu, marveč ostane po volji ljudstva nevtralna.

Kinematograf Ideal. Spored za soboto 20., nedeljo 21. in ponedeljek 22.: 1. Jalta, slovit rusko kopališče. (Naravni posnetek.) 2. Modri Jožef. (Variete.) 3. Vojni žurnal. (Najnovejša kinematografsko poročilo z bojišča.) 4. Zaklad Louzatskih. (Senzacijski kriminalni roman v 4 dejan.) 5. Gospada Lustiga ovinek. (Veseloigra.) — Spored za torek 23., sredo 24. in četrtek 25.: 1. Staropraški motivi. (Naravni posnetek.) 2. Moderni zakon. (Veseloigra.) 3. Vojni žurnal. (Kinematografsko poročilo z bojišča.) 4. Smrtna groza. (Gonljiva drama iz hribov v 2 dejanjih.) Krasni prizori. 5. Zasedovanje. (Krasna detektivska veseloigra v 3 dejanjih.) — Petek 26. februarja: Velika strast. (Drama ljubezni v 4 dejanjih s Conchito Ledesma v glavni vlogi.)

Vestnik organizacij.

Občni zbor pivovarniških delavcev in delavk, se bo vršil v soboto dne 20. februarja ob 7. zvečer v gostilni Reininghaus v Sp. Šiški. Polnoštevilna udeležba dolžnost!

Občni zbor podružnice čevljarjev se bo vršil v nedeljo 21. februarja ob pol 2. popoldne v gostilni pri Levu na Marije Terezije cesti. Člane pozivamo, da se točno in polnoštevilno odzovejo vabilu.

Odbor podružnice v Trbovljah prosi vse tiste, ki imajo že dlje časa izposojene knjige iz knjižnice, da jih čimprej vrnejo.

Nabrežina. Železničarski shod krajne skupine v Nabrežini, ki je bil 3. februarja t. l., je bil prav dobro obiskan. Na dnevnem redu je bilo: 1. Provizijski sklad za delavce. 2. Pomen ustanovitve podporn. sklada. 3. Pomen železničarske organizacije. — Predsednik krajne skupine sodrug Jan Alojzij otvori shod in podeli takoj besedo sodrugu tajniku Josip Kopaču iz Trsta, ki je pojasnjeval pravila provizijskega sklada ter poročal, koliko časa se je morala organizacija socialdemokracije boriti, da je dossegla pri južni železnici provizijski sklad za delavce. Pojasnil je govornik, koliko bo vsak plačeval na mesec in koliko bo dobil pokojnine. Grajal je pa tiste železničarje, ki še sedaj niso prišli na pravo pot ali do spoznanja. Govornik je priporočal sodr., da se naj oklenejo organizacije, da bodo po vojni zopet lahko delovali in se še močnejše pokazali kakor do sedaj. Govornik je žel za svoja stvarna izvajanja splošno pohvalo.

O pomenu podpornega sklada je govoril predsednik Jan, ki pravi, da se je izdala zanj okrožnica na postaje 22. januarja 1915, da smo ob teh težkih časih dolžni podpirati družine vpoklicanih železniških uslužbencev z združenimi močmi, in sicer tako, da bo pri naši plači vsak mesec za časa vojne načelnik odtegnil en odstotek v te namene, ter da bo tisti denar razdeljen vsak mesec po družinskih razmerah. Sklenilo se je tako, da bodo nastavljeni plačevali po en odstotek plače, in delavci

polovico odstotka. Predsednik Jan potem predlaga, naj se izvoli poseben odbor v ta namen in priporoča, da naj pri glasovanju vsi glasujejo za ta sklad. Sodrug Prinčič da predlog na glasovanje in je bil enoglasno sprejet. K predlogu so se še oglasili k besedi sodr. Dom. Kleidernik, Žele, Kuvkičič in Frank, ki so ga vsi odobraval. Za odbornike so bili izvoljeni v podporni sklad: Dom. Kleidernik, predsednik; Aloj. Jan, blagajnik; odborniki: Žele Tomaž, Škerk Mihael, Abram Anton, Paulin Jožef in Petrovič Ignacij.

Predsednik Jan razloži potem še pomen organizacije, navaja, kaj se je vse naredilo v tem času, kar je vojna, in prosi za agitacijo, da bodo vsi Nabrežinci pri organizaciji, da bomo lahko rekli: podružnica v Nabrežini je najmočnejša in najlepše deluje.

Ko se nihče več k besedi ne oglasi, zaključi predsednik Jan ob pol 11. zvečer shod.

Najbolj zanimiv in najboljši slovenski ilustrirani tednik so »Tedenke Slike«, ki priobčujejo vsak teden mnogo zanimivih slik z bojišč in o drugih dogodkih, priobčuje tudi slike padlih junakov, ki so žrtvovali kri in življenje za domovino. List »Tedenke Slike« priobčuje tudi pesmi, povesti, jako zanimiv lep detektivski roman itd. itd. Priporočamo vsem, da si naroče list »Tedenke Slike«. Izhaja v Ljubljani ter stane četrtletno 2 K 50 vin. Posamezne številke se pa dobe tudi po trafikah in knjigarnah po 20 h izvod. Kupujte in zahtevajte povsod ilustrirani list »Tedenke Slike«.

Izdajatelj Ivan Mlinar.

Odgovorni urednik Viktor Zore.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

3 zlati nauki za zdravje želodca!

Kdor s FLORIAN-om se krepča,
Zmeraj dober tek ima!

Če želodec godrnja,
Pij FLORIAN-a, pa nehá!

Ni otožen, ni bolan,
Ta, ki vživa

Postavno varovano.

Moj ljubljenec je

„ELSA-FLUID“

„Nikak čudež! Kolikokrat sem si nakopal vsled prehlajenja ali prepiha bolezen, in ako je bil moj glavo- ali zobobol še tako neznosen, ali me je mučil nahod ali trganje po udih, Fellerjev Elza-fluid, moj ljubljenec, mi je vselej pomagal. A tudi v zdravih dneh vem ceniti njegovo, živčevje osvežujoče učinkovanje. Vsakdanje umivanje z njim olepša kožo, krepí oči in povzroči dober občutek!“

Tako in enako se izražajo vsi oni, ki vporabljajo redno Fellerjev fluid na priporočilo. Ta dokaz, tako mal in ponižen, brez kričeče reklame, samo v svarilo pred ničrednimi ponaredbami zadostuje, kajti prepričali so se mnogi že sami, da Elza-fluid tudi izpolni, kar obljubi. Pri vsem tem pa je vendar po ceni. 12 steklenic stane povsod 6 kron franko.

Zaprte, slab tek, draženje k bijuvanju, gorečica, želodčne težkoče so simptomi, ki jih ne smemo zanemarjati. 6 škatlic Fellerjevih rhabarbara kroglic z znamko „Elza-kroglice“ stane le 4 K 40 v franko. Hišni zdravnik Vam rad pove kdaj in kako je vporabljati oba izdelka. Ampak morata biti prava, katere izdeluje lekarnar

E. V. Feller, Stubica
Elza trg št. 334, (Hrvatsko).

OKRAJNA BOLNIŠKA BLAGAJNA V ZAGORJU OB SAVI.

Pisarna: V poslopju Občnega konsumnega društva I. nadstropje. — Uradne ure so od 8. do 12. ure dop. in od 2. do 5. ure pop. Ob nedeljah in praznikih se ne uraduje.

Zdravnik blagajne.	Ordinira dopoldne.	Z a č l a n e :
Dr. Tomo Zarnik v Zagorju.	od 9. do 11. ure	V občinah: Zagorje, Kotedrež, Aržiše St. Lambert in Kolovrat
Dr. Ivan Premrov, Gradec pri Litiji	od 8. do pol 12. ure	V sodnem okraju Litija, izvzemši člane iz predilnice
Dr. Karol Wisinger, v predilnici v Gradcu pri Litiji	od 8. do 9. ure	Za člane iz predilnice v Gradcu pri Litiji
Dr. Rudolf Repič, Št. Vid pri Zatični	od 9. do 11. ure	V sodnem okraju Višnjagora

Člani iz občin Zagorje, Kotedrež, Aržiše, St. Lambert in Kolovrat, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zgledati v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika. Člani iz predilnice se izkažejo pri zdravniku s svojo izkaznico. Vsi ostali člani iz sodnih okrajev Litija in Višnjagora, se morajo pri zdravniku izkazati z nakaznico, izgotovljeno od njih delodajalca. Stroškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list, se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. S pritožbami se je obračati na načelnika blagajne.

Načelstvo.

Zadružništvo.

Delavske zadruge za Trst, Istro in
Furlanijo v Trstu
registrovana zadruga z omejenim poroštvo.

XI. zadružno leto od 1. julija 1914 do 30. junija 1915

Mesečni izkaz.**Razpečano blago.**

Zadružna doba 1914/15	1913—1914	Narastek
Julij K 395.939-11	261.590 35	134.348-76
Av gust „ 389.253-63	280.064-71	109.188-92
September „ 403.745-37	295.665-65	108.079-72
Oktober „ 442.562-22	351.259-35	91.302-87
November „ 404.943-21	345.033-23	59.909-98
December „ 398.061-90	410.881-75	12.819-85
Januar „ 389.539-43	384.812-27	4.727-16
K 2.824.044-87	2.329.307 31	494 737-56

Člansko gibanje.

Vpisanih udov do 31. januarja 1915	11816
„ „ „ 30. junija 1914	10786
Narastek v 7 mesecih	1030

Hranilni oddelek.

Stanje vlog do 31. januarja 1915	K 631.184-21
„ „ „ 30. junija 1914	559.641-72
Narastek v 7 mesecih	K 71.542-49

Od 1. julija 1914 do 31. januarja se je izplačalo na dividendah K 21.254-11

Na bolniški in posmrtninski podpori se je izplačalo od 1. julija 1914 do 31. jan. 1915 K 14.251-50.

Izkupiček skladišča oblek

(že obsežen v razgledu razpečanega blaga.)

Oddelek konfekcije	K 38.873-62
„ manufakture	55.264-81
„ obuval	35.509-67
„ pokrival	10 277-72
Skupno	K 139.925-82

Trst, dne 31. januarja 1915.

Vodstvo.

Kupujte in naročajte pri trrdkah,
ki inserirajo v „DELA VEC“.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg št. 4, prvo nadstropje.
Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne.
Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/211—1/21		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Robida Ivan splošno zdravljenje	11—12	2—3	Dalmat. ul. št. 3, pritlič.
Dr. Bock Emil očesne in ušesne bol.	10—12	2—3	Frančišk. ul. št. 4. pritličje
Dr. B. Ipavic	10.—12. dop.		Mestni trg.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico); brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščenina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne.

S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

Vabilo

na

občni zbor

Občnega konzumnega društva v Zagorju

registrovane zadruge z omejenim poroštvo

ki se bo vršil

v nedeljo dne 7. marca
ob 2. pop. v dvorani g.
R. Mihelčiča na Toplicah.

Dnevni red:

- I. Prečitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
- II. Računsko poročilo.
- III. Poročilo nadzornišva.
- IV. Sklepanje o čistem dobičku.
- V. Volitev treh nadzornikov.
- VI. Interpelacije in vprašanja.

Predstojništvo.**Zahvala.**

Ob nenadomestni izgubi našega
ljubljenega očeta, oziroma soproga,
gospoda

JOSIPA RUPNIKA

izrekamo za vse obilno izkazano so-
čutje presrečno zahvalo. Posebno se za-
hvaljujemo tovarišem rokodelcem, da-
rovateljem krasnih vencev, slavnemu
veteranskemu, delavskemu bralnemu
društvu, možkemu in ženskemu od-
delku Gasilne straže in sploh vsem,
ki so spremili predragega ranjkega k
zadnjemu počitku.

V Idriji, dne 13. svečana 1915.

Žalujoča rodbina.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, Frančiškanska ulica št. 6.
registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, župan-
stva in urade. Najmoder-
nejše plakate in vabila za
.. shode in veselice. ..

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za
tiskanje listov, knjig, bro-
.. šur, muzikalij itd. ..

Stereotipija. Litografija.

Najboljši nakup vsakovrstnega mo-
dernega in trpežnega obuvala je v
zalogi lastne tovarne

PETER KOZINA & K^o.

Ljubljana, na Bregu št. 20
(Cojzova hiša).

Varstvena znamka.

Cene za moške	K 14.—, 17.—, 20.—.
„ ženske	„ 12.—, 15.—, 18.—.
„ dečke 86/89	„ 10.—, 12.—.
„ otroke št. 22-25 26-28 29-31 32-35	
	K 5.—, 6.—, 7.—, 8.—.

: Garantirana kakovost. :
Cenejše vrste od K 1-50 naprej.

A. & E. Skaberné, Ljubljana

Mestni trg št. 10.

Specijalna trgovina pletenin in trikotaže.

Velika zaloga različnega perila za vojake iz čiste volne in velblodje dlake in sicer: snežne kučme, telovniki, triko jopice, srajce in spodnje hlače, nogavice, sliperji, dokolenice, rokavice, različni štitniki za vrat, prsa, kolena i. t. d.

Odeje iz velblodje dlake. Tetra perilo. Spalne vreče.
Plašči in predpasniki za strežnice Rdečega križa. Volna za pletenje.

Ivan Jax in sin, Ljubljana

Dunajska cesta št. 17

priporoča svojo bogato zalogo

Vozna kolesa.

Ceniki se dobe zastoni in franko.

šivalnih strojev
in stroje za pletenje
(Strickmaschinen)
za rodbino in obrt.
Pisalni stroji Adler.

